

AB-3217

Seat No. _____

M. A. (Part-II) Examination

April / May – 2003

Prakrit : Paper – VI

(Meghadoot, Unseen, Inscription)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

१ (अ) गमे ते त्रशानो ससन्दर्भ अनुवाद करो : १५

1 (a) Translate any **three** with reference to the context : 15

- (१) जातं वंशे भुवनविदिते पुष्करावर्त्तकानां
जानामि त्वां प्रकृतिपुरुषं कामरूपं मघोनः।
तेनार्थित्वं त्वयि विधिवशाद् दूरबन्धुर्गतोऽहं
याञ्चा मोघा वरमधिगुणे नाऽधमे लब्धकामा॥
- (२) मार्गं तावच्छृणु कथयतस्त्वत्प्रयाणानुरूपं
संदेशं मे तदनु जलद श्रोष्यसि श्रोत्रपेयम्।
खिन्नः खिन्नः शिखरिषु पदं न्यस्य गन्तासि यत्र
क्षीणः क्षीणः परिलघु पयः स्रोतसां चोपमुज्य॥
- (३) प्राप्यावन्तीनुदयनकथाकोविदग्रामवृद्धान्
पूर्वोद्दिष्टामनुसर पुरीं श्रीविशालां विशालाम्।
स्वल्पीभूते सुचरितफले स्वर्गिणां गां गतानां
शेषैः पुण्यैर्हृतमिव दिवः कान्तिमत्खण्डमेकम्॥
- (४) गम्भीरायाः पयसि सरितश्चेतसीव प्रसन्ने
छायात्मापि प्रकृतिसुभगो लप्स्यसे ते प्रवेशम्।
तस्मादस्वाः कुमुदविशदान्यर्हसि त्वं न धैर्या-
न्मोघीकर्तुं चटुलशफरोद्धर्तनप्रेक्षितानि॥
- (५) गत्वा चोर्ध्वं दशमुखभुजोच्छ्वासितप्रस्थ संधेः
कैलासस्य त्रिदशवनितादर्पणस्यातिथिः स्याः।
शृंगोच्छ्रायैः कुमुदविशदैर्यो वितत्य स्थितः खं
राशीभूतः प्रतिदिनमिव त्र्यम्बकस्याद्दहासः॥

AB-3217]

1

[Contd...

- (બ) ગમે તે પાંચ રૂપો ઓળખાવો : ૫
- (b) Recognise any **five** forms : 5
- મઘોનઃ, કથયતઃ, ન્યસ્ય, ગ્રામવૃદ્ધાન્, સ્ત્રોતસાં, વિતત્ય, શેષૈઃ
- ૨ (અ) નીચે દર્શાવ્યા પ્રમાણે રૂપ આપો : ૩
- (૧) ક્ષ્વ અથવા મતિનું તૃ. એ. વ.
- (૨) ક્વિ અથવા માતૃનું ષ. એ. વ.
- (૩) યુષ્મદ્ અથવા અસ્મદ્ નું પં. એ. વ.
- (બ) ગમ્ અથવા પઠ્ ધાતુના બધા લ કારોમાં રૂપ લખો. ૩
- (ક) (૧) ક્ષ્મ્ અથવા મુષ્નું વર્ત. કા. બીજો પુ. એ. વ. ૩
- (૨) જન્ અથવા ઇષ્ નું ભવિષ્યત્ ત્રીજો. પુ. એ. વ.
- (૩) ચુર્ અથવા કથ્ નું આજ્ઞાર્થ બીજો પુ. એ. વ.
- (ડ) (૧) અસ્ અથવા દા નું વર્ત. ત્રીજો પુ. બ. વ. ૩
- (૨) શક્ અથવા વિદ્ નું વિધિ. પહેલો પુ. એ. વ.
- (૩) ગ્રહ્ અથવા અસ્ નું આજ્ઞાર્થ બીજો પુ. એ. વ.
- (ઠ) (૧) પઠ્ અથવા ગમ્ નું હેત્વર્થ કૃદન્ત ૩
- (૨) ઢ અથવા ની નું સં. ભૂ. કૃ.
- (૩) જન્ અથવા મૂ નું વર્તમાન કૃ.
- ૩ (અ) ગમે તે બેનો ગુજરાતી, હિન્દી કે અંગ્રેજીમાં અનુવાદ કરો : ૨૦
- 3 (a) Translate any two into Gujarati, Hindi or English : 20**
- (૧) તઓ કુમારેણ ભણિયં અહો ણિઉણત્તણં કલાસુ કુવલયમાલાણ
જણપેચ્છકારિમકણ્ણપૂરઓ તસ્સ મુણાતે રાયહંસિયા, સા વિ ણિયદ્ધાવભાવિયા
તીય વિ મજ્ઞે હંસિયા-ભાવ-વિભાવણં ઇમં દુવહખણ્ણલયં તિસવ્વહા તં
તહા જહા તુમં ભણસિ। મહિં દેણ ભણિયં તુમં પુણ અસંબહ્ધં પલવસિ
જેણ ઇમં વિ ઈરિસં રાયહંસિં અણ્ણહા સંભાવેસિ।
- (૨) તઓ આરહંતિ સિવાઓ કિલિકિલંતિ વેચાલગણા, હિંહંતિ મહાહાઇણીઓ,
ઉટ્ઠંતિ મહાભિભીસિયાઓ, સરહ મંતજા વો, ણ હુભ્ભંતિ તિણિણ વિ
જુણા। જાવ ય અહં ઉત્તરદિસાણ ગહિયમંડલગ્ગો ચિટ્ઠામિ તાવ ય
બહિરંતો તિહુયણં પલયભરસિયાણુકારી ભરન્તો મહિહરકુહરાઈં સમુચ્છલિઓ
ભૂમિણિહાઓ।

(૩) તતો સમુદ્વદત્તો દારગો તસ્સ પરિવ્વાયગસ્સ સમીવે કલાગહણં કરેમાણો અણ્ણયા કયાઈ ફલગં ઠવેમિ'તિ ગિહં અણુપવિટ્ઠો। નવરિં ચ પાસઈ નિયગજણિં તેણ પરિવ્વાયગેણ સદ્ધિં અસબ્ધં આયરમાણિં તતો સો નિગ્ગતો ઇત્થીસુ વિરાગસભાવણ્ણો, ન ણ્યાઓ કુલં સીલં વા રક્કંતિ ત્તિ ચિંતિઠ્ઠુણ હિયણ્ણ નિબ્બંધંકરેઈ, જહા ન વિવાહે યવ્વં તિ।

(બ) ગમે તે એકનો પ્રાકૃતમાં અનુવાદ કરો : ૧૫

(b) Translate any **one** into Prakrit : 15

(૧) ફરી એક વાર યાજ્ઞવલ્ક્ય વારાણસીમાં આવ્યો. ત્યારે અભિનવ બુદ્ધિવાળા પિપ્પલાદે તેનો પરાજય કર્યો. પછી તેનું સન્માન કરીને પિપ્પલાદ તેને પોતાના ઘરે લઈ ગયો. એટલે તે ત્યાં રહ્યો. પછી યાજ્ઞવલ્ક્યે પૂછ્યું કે તું કોનો પુત્ર છે. પિપ્પલાદે ઉત્તર આપ્યો 'પિપ્પલનો' આમ યાજ્ઞવલ્ક્યે જાણ્યું કે આ મારો જ પુત્ર છે. બીજા કોની આવી શક્તિ હોય ! પછી તેણે કહ્યું 'હું પિપ્પલાદને ઓળખું છું.'

(૨) એક સ્થળે એક ગામડિયો ગૃહપતિ રહેતો હતો. તે ક્યારેક ધાન્ય ભરેલું ગાડું લઈને તથા એ ગાડામાં એક તેતરીનું પાંજરું લઈને નગર તરફ ચાલ્યો. નગરમાં ગયો. ત્યારે ગંધિકપુત્રોએ તેને જોયો અને પૂછ્યું. 'આ પાંજરામાં શું છે ?' 'તેણે જવાબ આપ્યો' તેતરી છે ? તેઓ એ પૂછ્યું શું આ સંકટ તિતરી વેચવાની છે ?

૪ (અ) ગમે તે બેનો ગુજરાતી, હિન્દી કે અંગ્રેજીમાં અનુવાદ કરો : ૧૦

4 (a) Translate any **two** into Gujarati, Hindi or English : 10

(૧) इयं घंमलिपि देवानं प्रियेन

प्रियदसिना राजा लेखापिता इध न किं

चि जीवं आरभित्वा प्रजूहितव्यं

न च समाजो कतव्यो। बहुकं हि दोसं

समाजम्हि पसति देवानं प्रियो प्रियद्रसि राजा।

(૨) નો અરહંતાનં નમો સવસિદ્ધાનં। ઇરિયં મહારાજેન મહામેઘવાહનેન ચેતિરાજવં સવધનેન પસથ સુભલખનેન ચતુરંગલુઠણગુણ ઉપિતેન કલિંગાધિપતિના સિરિખા વેલેન પંદરસવસાનિ સીરિકડારસરીરવતા કીડિતા કુલટ કીડિકા।

(३) सिद्धं गोवर्धन अमचस सामकस देयो राआणितो रजो गोतमिपुतस सातकणिस महादेवीय च जीवसुताय राजमातुयवचनेन गोवधने अमचो सामको अरोग वतव ततो एव च वतव एप अम्हेहि पवते तिरण्हुम्हि अम्हधमदाने लेणे पतिवसतानं पवजितान भिखून गामे करवडीषु पुव खेतं दत्त।

(ब) गमे ते पांथ शब्दो उपर व्याकरशिक नोंध लभो : ५

(b) Write grammatical notes on any **five** : 5

सरीखता, अमचस, प्रियद्रसिना, पजूहितव्यं भिखून, पसति वतव

५ (अ) शिलालेभोनी भाषा उपर विस्तृत नोंध लभो. ८

5 (a) Write extensive notes on the language of inscriptions. 9

अथवा / OR

(अ) भारवेले करेलां कार्योनी यर्था करो. ८

(a) Discuss the deeds of खारवेल. 9

(ब) गमे ते ऋषि उपर टूंक नोंध लभो : ६

(b) Write short note on any **three** : 6

देवानंप्रिय, समाज, अरहंतानं, लेण, धंमलिपि